

Вважаємо, що кожен режисер хоче відкрити на свою думку актуальні проблеми і справився з цим. Всі фільми будуть цікаві для роздумів своєї проблематики.

Отже, екранізація художніх фільмів є одним із засобів комунікації учнів з твором, але слід наголошувати учням, що фільм – це окремий твір мистецтва, який віддзеркалює режисерську інтерпретацію художнього твору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волошина Н.Й. Наукові основи викладання літератури в школі: посібник для учителя. Київ: Ленвіт. 2002. 344 с.

Скребньова Юлія Петрівна,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
факультет іноземних мов,
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
Науковий керівник:
Крижановська Ольга Олександрівна,
докторфілологічних наук, доцент,
завідувач кафедри української та зарубіжної літератури,
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КУЛІНАРНОГО ДИСКУРС У КНИЗІ

МАРІЇ МАТІОС «КУЛІНАРНІ ФІГЛІ»

У сучасній літературі кулінарний дискурс займає важливе місце, особливо в творах, що присвячені їжі та кулінарії. Такі книги можуть бути художніми, науково-популярними, їх метою є популяризація кулінарних традицій та збільшення культурної свідомості читачів. Концепт «їжа» в сучасній українській літературі репрезентує соціокультурні маркери ідентичності. Є описи страв, що виступають символами української кухні, передається інформація про культурну спадщину нашого народу.

Зазначимо, що репрезентовані описи традиційних українських страв (борщ, вареники, ковбаса, каші та інших) символізують українську культуру та традиції і допомагають зрозуміти значення національної ідентичності.

Крім того, у сучасній українській літературі можна знайти описи їжі, яка не є традиційною для української кухні, але є популярною серед молодішої генерації та вже стала частиною сучасної культури. Це засвідчує процес глобалізації та зміну культурних маркерів, які відображають соціальні зміни в суспільстві.

Отже, концепт «їжа» в сучасній українській літературі може бути використаний як засіб для передачі національної ідентичності та відображення актуальних змін в культурі сучасності.

Марія Матіос у книзі «Кулінарні фіглі» пише про кулінарію, як про мистецтво, як про «вид свободи творчості» й місце, куди можна втекти від болючих тем: «І мені ніскільки не совісно і не лячно, що в своєму письменницькому арсеналі я маю й таку книжку – книжку кулінарних рецептів. Мене також подеколи болить голова від моїх сюжетів – і тоді я рятуюся трьома на світі речами: квітами, кухнею і спілкуванням із родиною» [2, с. 12]. А щоб смачнішими були страви і кращий апетит – «гомонітимемо про життя» – звертається до своїх читачів авторка [2, с. 28].

Разом із пошуками найкращих рецептів Марія Матіос на сторінках своїх «фіглів» шукає рецепти справжнього щастя і дає поради, інколи «із перчинкою», дозволяє читачам радіти і сумувати разом із нею, зазирнути на її кухню, у комору, до чудового саду. «Кулінарні фіглі» – своєрідний діалог із читачкою, посестрою, жінкою, подругою. Марія Матіос веде відверту розмову, запитує і сама відповідає, передбачаючи можливі заперечення, дає поради: «Ніколи не переймайтесь і не драматизуйте жодної житейської ситуації. Краще перетворіть її в жарт. Довше і смачніше проживете» [2, с. 121]. В інтерв'ю для газети «Високий замок» у вересні 2009 року авторка так схарактеризувала «Кулінарні фіглі»: «Така книжка зараз потрібна, можливо, мені самій навіть більше, ніж читачеві. Її квінтесенція: сміхом, здоровим гумором і філософським підходом до життя можна подолати усі кризи» [1].

Письменниця розповідає про те, як з'явилась ідея написання кулінарної книги. «Чому би про твої кулінарні здібності не дізнатися іншим, щоб знати,

яка ти господиня, а не письменниця?» [2,с. 33] – запитав Марію її син, посяявши ідею видати кулінарну книгу. Авторка відверто репрезентує власні спогади дитинства, пов'язані з їжею, асоціації, які викликають в неї ті чи інші запахи: «Запах домашньої кухні і невігядливої кулінарної смакоти <...> завжди нагадує мені справжність життя і невідворотність відходу у вічність» [2, с. 37–38], а після прочитаного мамою вголос оповідання Юрія Яновського про період німецької окупації Києва, авторка пообіцяла собі, що її діти ніколи не будуть голодними.

Мова твору пересипана прислів'ями і приказками із рідного села Розтоки: «Ситий чоловік – добрий чоловік» [2,с.43], «в дівки до 20 років розум, як лушпиння з картоплі: із лушпиння ще щось зробиш, а з розуму дівочого – ніц» [2, с.42]. Оповідь має автобіографічний характер: авторка є учасницею багатьох згадуваних історій або ж є свідком чийхось розповідей, опосередковано згадуваних нею і оцінених у творі.

Книга містить багато різних життєвих сюжетів, серед яких є гумористичні, драматичні, детективні, кримінальні та «трагічні, смішні, смачні, кольорові». Загальна мета книги полягає у зображенні життя української жінки з її особистісними уподобаннями в галузі кулінарії, інтиму, життєвих пріоритетів, творчості та діяльності, щоб знайти «рецепт свого щастя». Кожен рецепт – «лабіринт таємних кулінарних знаків» [2, с. 53] із своєю метою та призначенням.

Процес готування для Марії Матіос – це вид творчості, адже він вимагає креативного мислення, дозволяє експериментувати з різними смаками та інгредієнтами, створюючи унікальні та смачні страви. Подача страви визначає естетичну й артистичну складову кулінарного мистецтва. Процес готування їжі сповнений емоціями, особливо, коли кухар створює страви для інших людей. Авторка зазначає: «Страви, приготовлені не на вагу, а на око, – все одно що вибрані нами люди: без довідки від психіатра, без посвідчення особи, банківського рахунку і т. ін., а тільки за покликом серця», «Довіряйте своєму

оку, язика і природному смаку. Ви побачите: це приємніше, ніж бухгалтерське вираховування калорій і зважування грамів» [2, с. 54–55].

Під час приготування їжі Марія Матіос радить вмикати легку музику, адже вона підігриває бажання імпровізувати, створює приємне та комфортне середовище для готування, позитивно впливає на настрій та творчість у кухні: «Я дуже люблю саксофон. Його звуки дають великий простір для імпровізацій» [2, с. 69].

Майже усі назви страв у книзі – авторські, окрім традиційних (маїна, малай, кулеша, тощо). Ось, наприклад, рецепт тістечок «Слід ангела»: «Для тіста беремо 3 склянки муки, 1 склянку цукру, 150 грамів маргарину, 1,5 яйця, 6 столових ложок сметани, 1 неповну чайну ложку соди, 2 столових ложки какао, ванільний цукор. Для склеювання – одне яйце.

Розм'якшений маргарин збити до білого кольору з цукром, додаючи при цьому яйця і сметану. Муку змішати із содою. І з усіх продуктів швидко замісити тісто. Потім поділити його на дві рівні частини, в одну з яких вмістити какао, а в другу – ванільний цукор. Добре охолодити. Обидві частини тіста розкачати на тонкі пласти по 3-4 мм кожний. Білий шар змастити збитим яйцем і покласти на нього зверху коричневий. Згорнути все в тугий рулет і гострим ножем нарізати на дольки шириною 1 – 1,5 см. Покласти на сухе деко і випікати 15-20 хвилин» [2, с. 73].

Рецепти ніколи не подаються сухо. Вони пересипані роздумами, прислів'ями, порадами. Авторка закликає бачити прекрасне, бути вдячною за все, що маємо, бути завжди позитивно налаштованою: «Думаючи про краще майбутнє, з легким серцем і легкою рукою перемішуємо усе це або збиваємо міксером» [2, с. 84]. Марія Матіос змушує думати своїх читачів, що їхнє майбутнє пишеться на кухні, що «торти відбивають реалії нашого життя», бо тісто ділиться часто навпіл і до кожної частини додаються інші інгредієнти: «Ось вам і день, і ніч нашого життя, радість і сльози, печаль і розлука» [2, с. 85]. (Тільки погляньте на печиво «Сльози ангела», яке теж є двоколірним).

Марія Матіос ніколи не приховує походження своїх рецептів, не приписує собі авторства, чесно вказує на особу, що подала ідею рецепту чи навчила готувати страву. Інколи переписи носять назву, яка асоціюється з автором: «овочева асорті від Киячки» (дружини відомого вченого і політика Тараса Кияка), «квашені зелені помідори від Клави», «паштет Катерини» (чернівецької поетеси Катерини Міщенко), «салат Привіт із Америки» (від подруги Олі Гаджевої, яка «вже років дванадцять живе в Лос-Анджелесі»). Це свідчить про те, що для письменниці важливі пам'ять та пошана. Вона бажає такого ставлення й до себе: «Згадуйте мене незлим тихим словом за цю кучеряву смакоту! І хай мені в ту мить ікнеться. Туди мені дорога, кажуть гуцули» [2, с. 85], «Смаковий п'єдестал – він вічний <...> бо передається кулінарними книгами»[2, с. 163].

Кухня Марії Матіос емоційна, багатознакова, з підтекстами. Нічого не буває просто так: «А чи колись думали Ви над тим, що плоди кизилу, може, якнайкраще відповідають стану людини, яка перебуває в очікуванні? Та навіть сам колір – темно-червоний – наводить на думку про високотемпературну природу Вашого очікуваного стану» [2, с. 89]. Авторка вірить, що завдяки стравам можна демонструвати чоловікові свій настрій. Вона стверджує, що їжа дозволяє порозумітися подружжю, навіть, коли дружина сердиться, вона не зможе залишити чоловіка без обіду чи вечері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Марія Матіос: «У цьому житті найважче людям-егоїстам». URL: <http://bukvoid.com.ua/digest/2009/09/17/195449.html>
2. Матіос М. Кулінарні фіглі. Львів: ЛА «Піраміда», 2009. 208 с.